

Remissyttrande från Länsstyrelsen i Västmanlands län angående förslag till Regional utvecklingsstrategi (RUS).

Region Västmanland har arbetat fram ett förslag till regional utvecklingsstrategi (RUS) för Västmanlands län som har skickats på remiss till olika aktörer i länet. Här nedan framgår Länsstyrelsen i Västmanlands synpunkter på förslaget till strategi.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen i Västmanland anser att Region Västmanland har genomfört processen och arbetet med framtagande av RUS för länet på ett bra sätt genom att avsätta lång tid för processande hos olika intressenter och inom olika grupperingar med avsikten att inhämta relevanta synpunkter. Sedan har Region Västmanland utifrån de inkomna synpunkterna och insamlade materialet presenterat förslag på vilka prioriteringar som den kommande RUS ska innehålla.

Länsstyrelsen anser dock att med valet av ett ganska kortfattat dokument, istället för att välja en längre rapport och en sammanfattande kortare version, uppstår en risk att den nödvändiga förtydligande analysen uteblir. Dessutom ökar kravet på mer stringenta skrivningar och viktiga områden kan riskera att utebli. Påståenden kan för ofta uppfattas generella och blir intetsägande när de inte beskrivs eller härleds på ett tydligt sätt.

Länsstyrelsen anser också att visionen borde presenteras tidigare och tydligare i början av dokumentet och vara vägledande för resten av innehållet. Därför vore det lämpligt att skilja visionen tydligare ifrån de tre delområdena och ange delområdena som underställda mål till visionen. Det underlättar för övriga aktörer att se vad man ska kraftsamla kring och tillsammans nå med vårt Västmanland.

När det gäller länets styrkeområden, ser Länsstyrelsen att området ”Välfärd och hälsa” har ändrats till Välfärdsteknik, vilket kan uppfattas som en smalare inriktning. Länsstyrelsen föreslår därför istället området ”Välfärdsteknik och hälsa”. Vidare anser Länsstyrelsen att länet även är mycket starkt inom handel och vill därför föreslå området ”Handel” som ett femte styrkeområde.

Nedan följer även Länsstyrelsens synpunkter på de fyra specifika frågeställningarna som Regionen speciellt önskat synpunkter på.

Beskriver strategin de utmaningar den regionala utvecklingen i Västmanland står inför?

Att arbeta fram en RUS regleras i en statlig förordning. I förordningen sägs att den regionala utvecklingsstrategin ska upprättas utifrån en analys av de särskilda förutsättningarna för hållbar regional tillväxt och utveckling i länet. Analysen ska ta hänsyn till funktionella regionala samband såväl inom som över läns- och landsgränserna samt till olika typer av landsbygder och tätorter. Länsstyrelsen tycker inte att förslaget till RUS innehåller den nödvändiga analysen. Vidare i förordningen beskrivs ett antal dokument som ska beaktas. Dokumenten är bland annat regional klimat- och energistrategi, Landsbygdsprogrammet, åtgärdsprogram för regionala miljömål, åtgärdsprogram för vattenförvaltning, länsplan för regional transportinfrastruktur och regionala trafikförsörjningsprogrammet. Länsstyrelsen ser inte beaktandet av de programmen och strategierna i förslaget. Dokumenten innehåller många kopplingar till regionalekonomisk utveckling. Genom att beakta dem i RUS kan många synergier uppnås. Det bidrar även till tydligare beskrivningar både av länets styrkor som utmaningar. De kan därefter naturligt kopplas till mål och åtgärder. Länsstyrelsen vill i detta sammanhang uppmärksamma regionen om att en stor del av det underlaget för länet finns redan tillgängligt.

Utmaningarna beskrivs till stor del generellt, mycket av texten kan passa in på ett antal län. Avsikten med att ta fram RUS är fokus på utveckling av det egna länet. Ett konkret exempel är beskrivningen om länets ojämlikhet. Beskrivningen är sväpande. Det står ”Strukturella och systematiska skillnader i ekonomiska förhållanden, medellivslängd och skolresultat samt om hälsa och tillit mellan olika grupper i länet”. Ingen fakta beskrivs. Länsstyrelsen anser att dessa frågeställningar borde belysas i underlaget. Till exempel hur stora är skillnaderna? Vilka är grupperna?

Idag finns i länet stora skillnader mellan kvinnors och mäns löner och kvinnor i vissa åldrar och i vissa stadsdelar känner sig otrygga och vågar inte gå ut på kvällarna. Dessutom ökar diskriminering och hatbrott. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att dessa områden tas upp och belyses i dokumentet för att dels skapa en helhetsbild och dels för att underlätta att ta fram åtgärdsplaner.

En av länets stora utmaningar är kompetensförsörjningen, vilket inte närmare beskrivs. Utmaningarna i skolan beskrivs, vilket är positivt men en naturlig förlängning av den analysen är kompetensförsörjningen och därför borde även den också beskrivas bättre. Sambanden mellan arbetslivet, arbetsmarknaden, utbud och efterfrågan på kompetent arbetskraft finns inte med. Det betyder mycket för den regionala utvecklingen.

Området beskrivs i delmålet ”Ett nyskapande och tillväxtdrivet Västmanland” i kapitel 4.3 tillsammans med livslångt lärande, rätt kompetens och matchningsproblematik. Det blir mer naturligt att först presentera analysen, fånga upp utmaningen och därefter beskriva mål och åtgärder.

Är de föreslagna målen och delmålen relevanta?

I ingressen till kapitel 4 bör det finnas en förklaring till hur de globala målen inom ramen för Agenda 2030 ska hanteras i samband med presentationen av målen. Det är viktigt att påminna om att målen är odelbara. Inom de tre fokusområdena är de icke aktuella FN-målen något nedtonade. Tittar man noga på FN-målen inom de tre delområdena, är fem mål hela tiden ljusgrå. Det är målen ingen hunger, jämställdhet, rent vatten och sanitet för alla, hållbar energi för alla och hållbara städer och samhällen. Länsstyrelsen anser att alla 17 målen i Agenda 2030 behöver belysas och föreslår därför att Regionen ska överväga möjligheten att istället använda Agenda 2030 i kapitel 3, Gemensamma utmaningar.

Målen och delmålet kopplar inte samman utmaningarna så det blir en helhet för den hållbara regionala utvecklingen. Den röda tråden från utmaningar till mål, delmål och strategier uteblir. Här skulle till exempel kommande handlingsplan för grön infrastruktur, arbete inom skogsprogrammet och landsbygdsprogrammet, klimatstrategin, livsmedelsstrategin och arbetet för att nå miljömålen ingå. Alla handlar om regional utveckling. Annars kan till exempel projekt inom dessa områden riskera att prioriteras ner när det gäller ansökningar om finansiering från EU:s fonder och program och även andra nationella medel. Det finns även en risk att kommuner och andra aktörer inte heller prioriterar aktiviteter som inte nämns i RUS lika högt.

Bidrar målen till att regionen får ett tydligt fokus i arbetet framåt?

Länsstyrelsen bedömer att om de kompletteringarna som beskrivits ovan tas med kommer målen att bättre kunna bidra till en hållbar regional utveckling. Frågan blir då hur länet samlat kan arbeta för att uppnå måluppfyllelse?

I figuren under kapitlet 5.1, där en del relaterade dokument tas upp saknas ett antal viktiga underlag såsom Länstransportplan, Miljö- och klimatstrategi, Miljömål med flera. Vidare är det viktigt att tydligare beskriva på vilka arenor som övergripande RUS-frågor ska diskuteras. Hur kommer samverkanstrukturen att utformas, i vilka forum ska den tas upp och hur kan alla berörda aktörer medverka i den fortsatta utvecklingen av länets RUS. RUS ska vara ett "levande" dokument och en ständigt pågående process, då behöver förutsättningarna för det skapas.

För att skapa ytterligare tydlighet är det viktigt att den kommande processen med implementering av RUS tar höjd för och går hand i hand med de mål och målområden som finns i de redan befintliga berörda strategier som är avsedda att kunna bidra till måluppfyllelse. Länsstyrelsen anser att identifiera och beskriva målkonflikter skulle kunna underlätta och hjälpa länets aktörer att navigera bland fallgroparna, så att oönskade effekter av målkonflikter kan undvikas eller mildras. Om tanken bakom förslaget att ta fram en lärandeplan innebär detta, kan det bli riktigt bra.

Är struktur, omfång och språk förståeligt och lättillgängligt?

Grundstrukturen med de fem kapitlen är bra, men kan utvecklas så att dokumentet följer en logisk ordning. Länsstyrelsens förslag till en logisk struktur är, inledning, nulägesanalys med beskrivning av länets styrkor och utmaningar, framåtblick med vision som kopplas till ett övergripande mål, mål och delmål, strategier/åtgärder och beskrivning av genomförande och uppföljning.

Vidare föreslår Länsstyrelsen att källhänvisningar och referenser kan användas för den efterfrågade analysen av länet, om den behöver kortas ner.

Språket är lättillgängligt men ibland kan de generaliserande beskrivningarna medföra att det ändå kan vara svårt att ta till sig innehållet.

I detta ärende har Landshövding Mino Akhtarzand beslutat och Avdelningschef för Landsbygdsutveckling Maria Ek tillsammans med en tvärsektoriell arbetsgrupp varit föredragande. I ärendets slutliga handläggning har även Länsrådet Ulrica Gradin deltagit.

Mino Akhtarzand

Maria Ek